SÖRMLANDS-LÅTEN

Nr 2 2011

Medlemstidning för Södermanlands Spelmansförbund

Sörmlandslåten 2/2011

Medlemstidning för **Södermanlands Spelmansförbund**
c/o Ulf Lundgren
Kyrkogårdsvägen 4, 152 40 Södertälje
postgiro: 12 24 74-0
org.nr. 818500-9233
Ansvarig utgivare: Bo Gabrielsson
Redaktion: Birgitta Stenberg, Ulf Lundgren, Annelie Sandell

Styrelseledamöter:
Ordförande: Bo Gabrielsson, 0151-310 41/070-204 67 35
Vice ordf: Ingvar Andersson, 016-820 80
Kassör: Ulf Lundgren, 08-550 864 64
Sekreterare: Lennart Nordin, 0155-26 64 11
Ledamöter: Christina Frohm, Ove Karlsson, Inga-Britt och Leif Epel.
Suppleanter Marcus Eriksson och Per Andersson
Webb-ansvarig: Leif Wallin, 016-212 90
Försäkringar/medl. register: Per Andersson
Stugfogde: Erik Andersson, 0157-607 05

Bidrag till kommande nummer av tidningen skickas till Birgitta Stenberg, Metesgatan 6, 152 59 Södertälje. Elektroniska bidrag till tidningen vill vi ha som word-fil eller text-fil till birgitta@famstenberg.se.

Använd om möjligt Times New Roman, stl 11 med 1,5 i radavstånd. Bifoga gärna bilder (i jpeg-format som separata filer), det lättar upp och gör det enklare att läsa tidningen. Vi förberhåller oss rätten att redigera insända bidrag.
Fr o m 2011 sänds annonser om evenemang till leffew@algonet.se som lägger upp dem på www.sodermanlandsspelmansforbund.nu där all aktuell information återfinns.

Manusstopp nästa nummer - 15 oktober 2011.

Framsida:Julitastämman 2011. Foto: Birgitta Stenberg
Illustrationer till Bröllop i Julita från tidigare nummer av Sörmlandslåten.

Ordföranden har ordet

Bo Gabrielsson

"Knätofs", sa hustruns kusin, bördig från Västerbotten, när vi föreslog litet folkmusik som underhållning på hennes kommande 70-årsdag."Polkor och polskor hörde jag som barn på bygden, det spelades dåligt och allt lät alldeles förskräckligt illa. Nej, det passar inte med 'knätofs', jag tycker om melodiös musik." Mina invändningar, att väl spelad folkmusik är i högsta grad njutbar, väckte ingen genklang. "Nej 'knätofs' ska det inte vara, men du kan väl spela din lilla trudelutt (med vilket hon avsåg ett solostycke framfört av mig på munspel.), ja en liten trudelutt kunde väl vara bra! Festen, ja den firades utan underhållning.

En annorlunda liten stämma är munspelsstämman på Farsta Gård, strax söder om Stockholm. Den hålls varje år i början av juni. Själv munspelare blir jag glad över att detta instrument, som länge inte ansågs helt rumsrent i folkmusiksammanhang, faktiskt har en egen stämma, som också är mycket välbesökt. Besök den gärna!

Alla stämmor har olika karaktär, det finns små intima stämmor, som varar en dag, och större som pågår i flera dagar, det finns inomhusstämmor och sommarens utomhusstämmor. Många skapas på några enskilda spelmäns initiativ, exempelvis på hembygdsgårdar, andra drivs i ett spelmansförbunds regi. En stämma kan hållas i en gammal bruksmiljö, som i Brevens Bruk, den lilla stämman i vårt grannlandskap Närke. En annan gång får en åldrig slottsruin, som Nyköpingshusstämman, bli platsen. Själva variationen finner jag stimulerande och bidrar till lusten att besöka en rad olika stämmor.

Julitastämman regnade inte bort i år, tack o lov!

Riksspelmansstämman år 2010 på Skansen i Stockholm fick tyvärr avbrytas i förtid på grund av "århundradets oväder" och vi som var där lommade hem genomblöta och besvikna. Riksspelmansstämman återuppstod i år igen i något mindre omfattning med fint sensommarväder. I konserten på Sollidenscenen bjöds det på enastående gott spel på nyckelharpa av riksspelmannen och världsmästaren Emilia Amper. 2011 års guldmärkesmottagare, Svante Lundqvist, imponerade med kraft, driv och känsla i spelet. Hela dagen spelades det på gårdar och tun och liksom föregående år hölls en guldmärkeskonsert i Seglora kyrka.

Hälsningar Bosse G.

Stipendieansökan

Till n´ Skogsbylasses Minnesfond kan göras på följande sätt:

Kort efter det att riksspelmannen på munspel Edvard Larsson (n´ Skogsbylasse) gick ur tiden beslutade familjen att instifta en fond för att därifrån kunna ge stipendier till "unga lovande folkmusikanter i Sverige och Norge".

Åldersgränserna är för enskilda 12-20 år. För grupper kan åldern vara mellan 8 till 23 år.

Din ansökan ställs till Minnesfondens styrelseordförande: Thor Larsson med adress: Olnirsvägen 12 A, 820 60 Delsbo,eller skicka e-post till: thor.edvard@telia.com Tidsramarna gäller närhelst under hela året.

Med ansökan berättar Du lite om Din musikutbildning, och speciellt om Ditt intresse för den folkliga tonen inom musiken. Du kan också bilägga en ljudfil till ansökan så vi kan höra hur Du trakterar instrumentet som kan vara av skiftande slag.

En jury ur Minnesfonden bedömer Din ansökan. Stipendiet kan variera från 2000 till högst 10 000 kr. Till utdelningen av stipendiet blir Du kallad att närvara.

Första utdelningen av stipendiet skedde i Verdal i juni månad 2010. En summa av 10 000 norska kronor tilldelades Verdal Juniorspellmannslag.

Viljandi Folkmusic festival 2011

Kristina Leesik

Foto: Kristina Leesik och Endel Viitberg

Viljandis folkmusic festival anordnas varje år i sista veckan av juli i Viljandi, Estland. Denna lilla stad förknippas ofta med folkmusik och esterna själva kallar den ''folkmusikens huvudstad''. Mer än 100 konserter äger rum i Viljandis borgruiner, kyrkor och på andra platser runt i Viljandi län. Det är den största årligt återkommande musikfestivalen i Estland. Det som jag tycker gjorde festivalen så speciell var att man får gå runt i en fantastisk stadsmiljö, lyssna på musik och dela upplevelsen med runt 20 000 andra människor.

Vanessa, Emelie, Johan, Elvira, Yves

Vi är en grupp på 7 personer som bildar gruppen Klasrofiol i ledning av Christina Frohm. De som är med i gruppen är; Yves Obreykov, Johan Nordfors, Elvira Börlin, EmelieViitberg, Vanessa Belovarsky och jag, Kristina Leesik.

Vår grupp besökte Viljandi redan förra året, då vi hade ett utbyte med en estnisk folkmusikgrupp som heter Tuulepuu. Vi hade fått tips av dem att vi borde besöka Viljandi folkmusikfestival nu i sommar och så blev det. Men den här gången hade inte Christina möjlighet att följa med, men hon hjälpte oss med kontakter och information.

En som också var till stor hjälp var Sofia Joons som bor i Estland och som är svensktalande. Vi kontaktade henne och hon hjälpte oss med biljettpass och logi. Hon ordnade också så att vi fick gratis inträde till festivalen och gratis sovplats i en gymnastiksal om vi spelade två gånger på den fria scenen i Viljandi under festivalen.

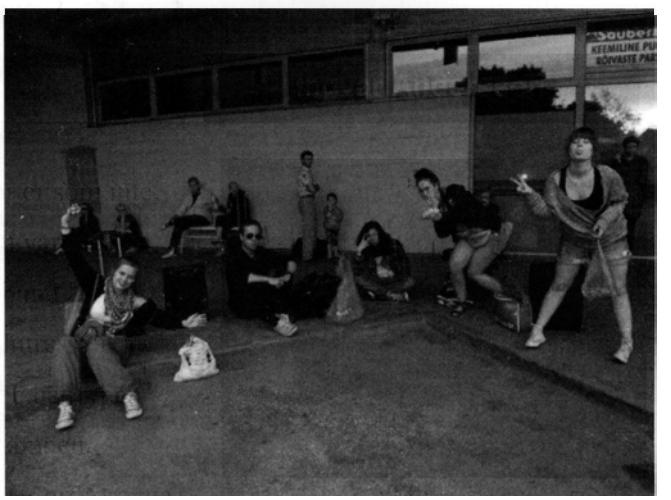

I väntan på bussen

Vi tog oss till Viljandi, först med buss till Skavsta och sedan tog vi flyg till Tallin. Därifrån be-

hövde vi ta en buss som tog ungefär två och en halv timme att åka. När vi kom fram till Viljandi möttes vi upp av en svenska som heter Malin Svensson. Hon var volontär på festivalen och hjälpte oss därför med att köpa bussbiljetter för återresan eftersom att de bara kunde estniska vid busscentralen. Hon hjälpte oss också att hitta dit vi skulle bo.

Vi kom dagen innan festivalen började. Vi mötte upp Sofia i Pärimusmuusika centret i Viljandi och hon ville att vi skulle spela med några människor som hade haft workshops under dagen. Det gjorde vi gärna och spelade långt in mot natten.

Nästa dag drog festivalen igång och det var även då på kvällen som det var vår tur att spela på den fria scenen. Vi hade tid halv tio och vi hade ett 20 minuter långt program. Folk var glada och svängde lite med höfterna till vår musik.

Kalsrofiol uppträder på fria scenen

Den fria scenen är en scen på festivalen där folkmusiker från hela världen får uppträda. Det är en liten språngbräda till att en dag kanske stå på de stora scenerna på festivalen. De vill uppmuntra band och grupper som kanske inte är så kända av allmänheten än.

På fredagen var det vår tur igen att spela på den fria scenen. Vi spelade framför allt låtar från Sörmland och nu hade vi ett program på 30 minuter istället. Vi märkte att våra låtar uppskattades eftersom att folk filmade, fotade, log och de små barnen dansade och tittade fascinerat på oss. Det var helt klart en rolig upplevelse att få vara med om!

Enmansorkester

Under festivalens gång var det mycket bra musik som spelades, det var intressant att se och höra band från hela världen spela sin musik. Vi träffade en svenska som heter Emilia Amper ,som är riksspelman på nyckelharpa, som nu har bandet Blink med tre andra tjejer från olika länder. Några andra band som gjorde ett stort intryck på mig var Ethno in Transit och Hedningarna. Det som jag tyckte var kul var att man kunde gå fram och prata med artisterna som hade spelat. Vi knöt även nya kontakter med folk vi stötte på.

Viljandi folkmusic festival är en festival jag gärna skulle vilja åka till igen. Det var alltid liv och rörelse i området, människor var glada och för

Ett band från Iran spelar

väntansfulla, precis som en festival ska vara. Musiken var rätt blandad och det var det som gjorde det så kul, det var folk från t.ex. Senegal, Iran, Kanada, Chile, Skottland, Ryssland och från många andra länder som uppträdde med sin musik. Vi fick uppleva ny musik som jag tror vi alla blev inspirerade av. Därför tycker jag att Viljandi folkmusic festival är värt att besöka!

Hej Medlem

Vill du hjälpa oss med ett roligt uppdrag i Spelmansförbundets

Arkiv

Du behöver vara datakunnig då arbetet till stor del avser scanning och digitalisering av våra uppteckningar, foton och ljudinspelningar. Sen behöver vi hjälp med andra praktiska arkivsysslor

Är Du intresserad, eller känner du någon, kontakta Inga-Britt och Leif Epel på tel 0708 687 841 eller mail leffe@epel.se

---

I huvudet på en spelman

Ingvar Andersson

Foto: Jonas Stenberg

Jag fick i min hand ett nummer av tidningen Slöjd och Ton . För er som inte vet vad Slöjd och Ton var för något så får ni här utgivarens egen varudeklarering: Tillfällighetstidning utgiven av Sveriges Fiolbyggareförbund år 1930. Det skrevs mycket om spelmän och folkmusik i den tidningen. Intressant att läsa även i dag. På den tiden gick ofta debattens vågor höga i den här typen av avisor. Ofta var det lärt folk som vädrade sina åsikter i olika ämnen. Upphovsmannen till nedanstående artikel, Ernst Granhammar, var ordförande i Sveriges fiolbyggareförbund då artikeln skrevs. Han var även en drivande kraft när det gällde att få spelmän att organisera sig.
Här är artikeln. Läs och fundera.

ÄKTA OCH OÄKTA FOLKMUSIK

av ERNST GRANHAMMAR.

Torsdagen den 3 juli var det en betydelsefull dag för vår folkmusik, då den introducerades i Samfundet för hembygdsvård såsom en synnerligen värdefull och nödvändig länk i hembygdsvårdens långa och starka kedja. De som varit med under de sista 20 åren och arbetat för folkmusiken bland landets spelmän finna säkert denna händelse rätt märklig, då de stora pedagogerna inom hembygdsvården tidigare ansett spelmanslåtarna av ett något för lätt och lekfullt slag, för att få plats bredvid de tyngre och allvarligare grenarna av hembygdsvården. Att det blev lektor Dahlgren förunnat att tala i denna sak var en lycklig händelse. Hans oskrymtade kärlek till musiken i allmänhet och folkmusiken i synnerhet präglade hela hans föredragande. Han bestod åhörarna en stunds poesifull predikan i stället för ett vanligt föredrag, och blev även rättvisligen varmt avtackad av den sympatiske ordföranden dr Karl-Erik Forslund. Synd bara att icke längre tid kunde anslås för diskussion efter såväl rektor Dahlgrens som museilektor Kleins föredrag. Det var säkerligen flera än undertecknad som hade önskat att göra ett eller ett par inlägg för att belysa en del värdefulla moment, särskilt inom folkmusikens område. Det hade säkerligen blivit en intressant och roande diskussion efter hr Kleins föredrag om folkdanser och teaterdanser, och man är föredragshållaren synnerligen tacksam för hans rediga, muntra och klarläggande föredrag. Han stack hål på mången glindrande såpbubbla och berättade med vetenskapsmannens sanningskärlek, att flera av våra mest graciösa folkdanser, såsom skrålåt, vingåkersdans, fryksdalspolska, daldans m. fl., voro intet annat än hopkonstruerade balettmästarkonster. Dessa grannlåter, som vi i alla senare tider inbillat oss vara ursprungliga skapelser av en förfinad och frisk bondeungdoms glädjeyttringar. Det var nog mången, som med sorg emottog dessa underrättelser, men det är alltid så, att den nakna sanningen är bitter att erfara, om man förut levat i sagoskimmer och inbillning. Säkert var det en besvikelse för alla våra dansentusiaster, men de få lugna sig med att de danser, som icke blevo utdömda, säkert räcka för en uppvisning på Skansen eller i en lekstuga i bygden. Även om besvikelsen blev bitter, finner man dock större aktning och vördnad för det som är kvar av äkta oförfalskad sanning. Dessutom fördömde icke dr Klein helt dessa hopkonstruerade danser, de kunde gott duga som uppvisningsmateriel å fester och tillställningar i bygderna, där de dock hade en viss mission att fylla som lockbete in i arbetet för hembygdsvården på sitt område.

Man skulle nogsamt ha skäl att även skärskåda de gamla allmogelåtarna litet grand och litet närmare. Även en del av dem ha nogsamt haft balettmästare och kapellmästare till upphovsmän en gång i tiden. Såsom exempel kan nämnas en polska efter knekten Anders Liv i Järvsö, vilken tonskapelse bevisligen har en kapellmästare vid K. operan i Stockholm till kompositör. Polskan spelas av alla våra mera försigkomna spelmän såsom ett bravurnummer och allmänt under namn av Liv-Anders polska, den är en bra menuett, om man spelar den långsamt. Såsom menuett har den även en gång spelats på Operan under Adolf Fredriks tid. Även efter kapellmästare

Du Puy m. fl. finnas flera låtar i Nils Anderssons digra samlingar, vilka äro upptecknade i bygderna såsom äkta folklåtar, men som vid senare granskning ha kunnat hänföras till såväl egna inhemska större kompositörer som till utländska. Men inte förlorar folkmusiken på detta; tvärtom visar det åtrå efter det bästa och vackraste, liksom även våra egna ursprungliga folklåtar och folkvisor äro produkter av skönhetsälskande människor ute i våra bygder. Det vill dock på senare tiden synas, som om inte enbart de gamla ärvda låtarna vore tillfyllest. En del nya låtar ha nämligen under de sista åren komponerats, som sannerligen inte ligga de gamla låtarna efter. Hälsingespelmännen ha härvid gått före alla de andra och fabricerat en hel massa låtar. Nu senast på en låttävlan i Karsjö, Hälsingland, arrangerad av professor Kjellström, bedömdes icke mindre än omkring 120 låtar, och i fjol var en stämma ordnad vid Båven i Södermanland, där även en hel massa nylåtar prisbedömdes. De nya låtar, som sett dagen, ha en stor del mycket musikaliskt värde, fullt jämförliga med de bästa av våra gamla låtar, även om det för ålderns skull ligger en viss patina över de gamla. Inte heller är spelmannen av i dag värdelösare än spelmannen för 100 år sedan, ty båda äro barn av sin tid och tolkare av sin tids skönhetsåtrå bland allmogen.

Till sist vill jag varna för att enbart lägga allt intresse på melodierna och låtarna. Vi må även skänka såväl den gamle som den unge spelmannen litet mera intresse och uppmärksamhet och uppamma intresset och hågen hos dessa, så de icke förtröttas och bli borta, ty utan spelmän inga låtar och utan låtar intet liv i vår äkta allmogekultur.

Vals

till Marianne

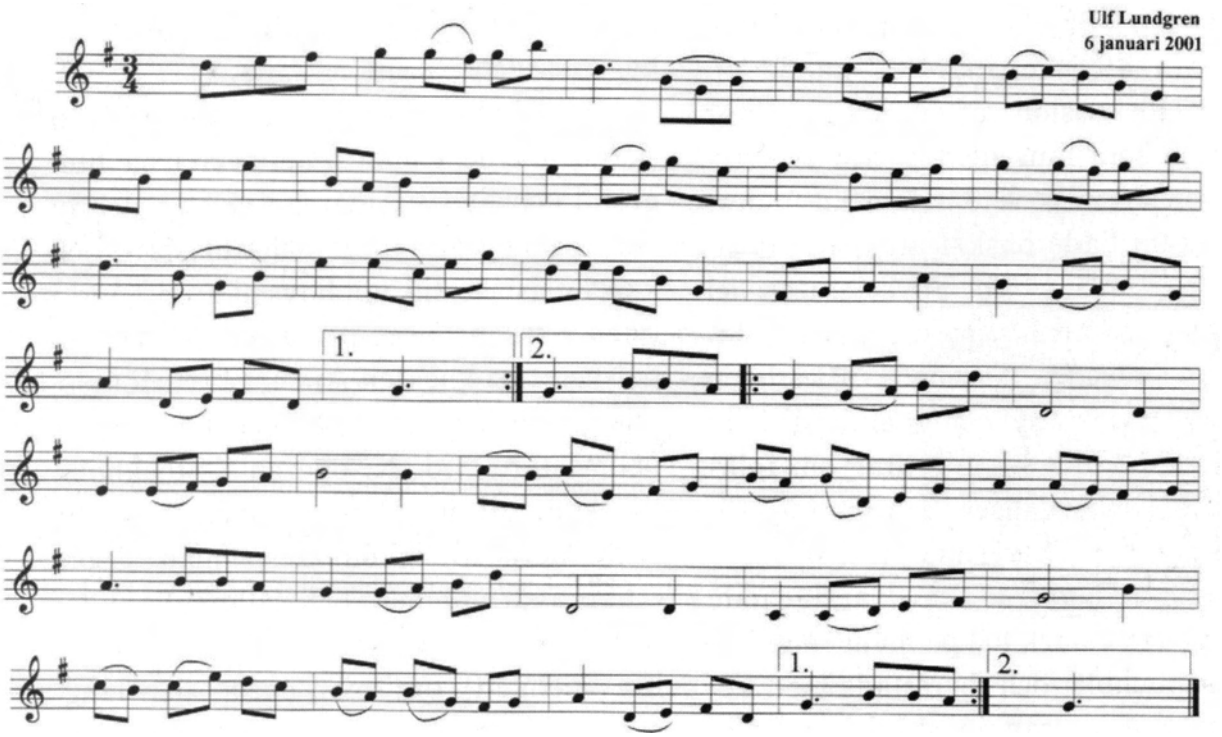

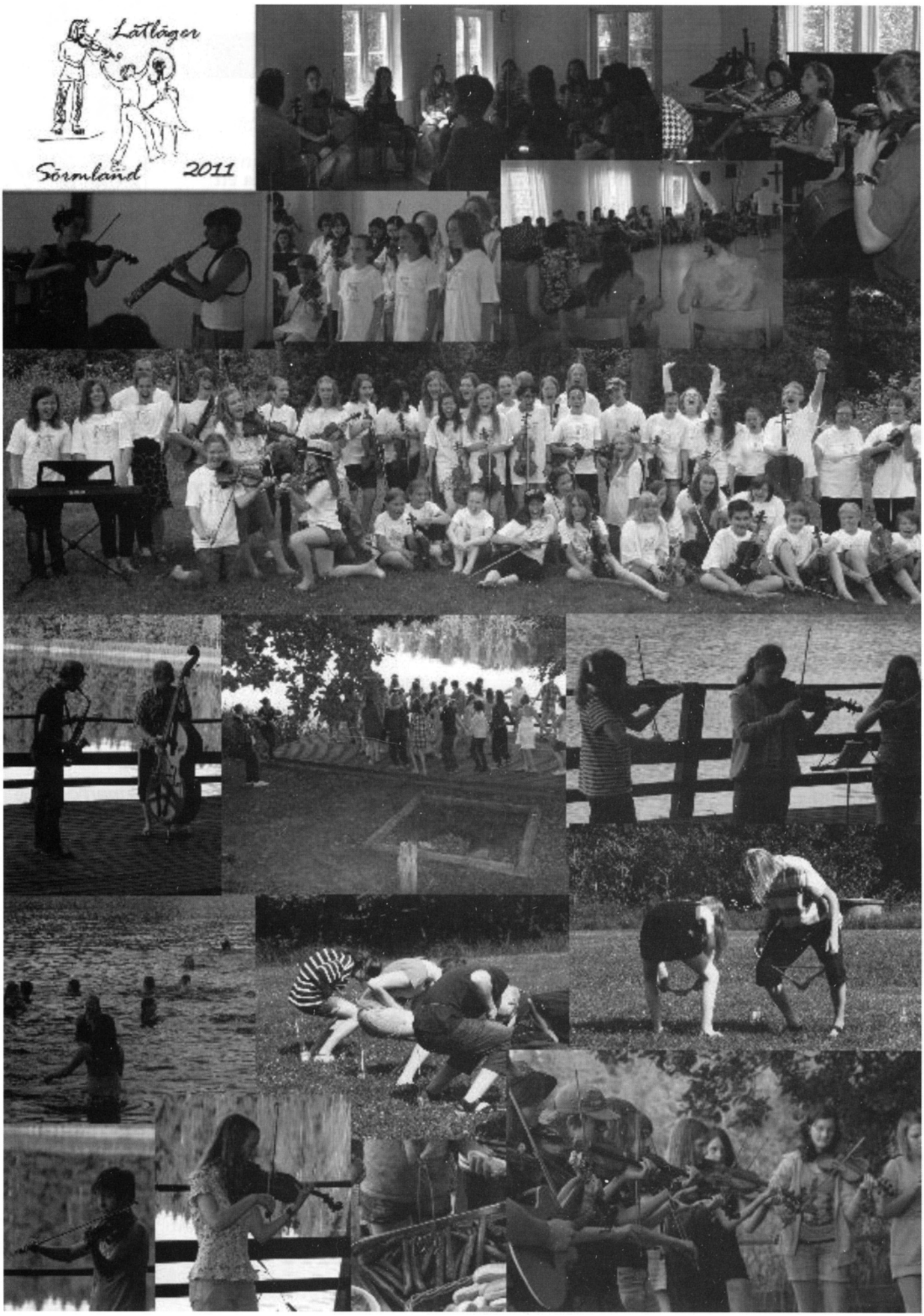
Lätläger
Sörmland 2011

På bröllop i Julita

Bernt Olsson

Del 4: Dans och ståhej

I de tre närmast föregående numren av Sörmlandslåten har vi kunnat följa ett bröllop i Julita vid mitten av 1800-talet så som det skildras i *Snuta-Lars-Erik och Björkhaga-Maja*, en novell som hämtats ur *Folklifsbilder från Södermanland* av LISSEG, det vill säga Aurore Lundqvist.

Vi har följt de båda giftasvuxna ungdomarnas uppspirande kärlek, bönekvinnans, *Kammarmosters*, ohejdbara och bibelsprängda vältalighet, de blivande svärföräldrarnas allvarliga underhandlingar om en kommande förening mellan de båda bondefamiljerna, de omfattande bröllopsrustningarna under sommaren, samt framåt hösten uppbådet av grannar, vänner och högreståndspersoner, brudklädsel, brudfärd, vigselceremoni och den väl förberedda bröllopsmiddagen med dess skålar, tal, spelmansmusik och psalmsång.

Gästerna har rest sig efter middagen för att sträcka på benen, samlas i grupper, umgås och prata. Maja och Lars Erik, de nygifta, kan börja andas ut – och de bör väl vid det här laget vara ganska utpumpade och även något yra i mössan efter alla skålar…

Men så tar festen ny fart, för spelmännen hämtas, och nu skall dansen börja.

Först måste sjelfva kyrkoherden taga bruden i hand och svänga om med henne ett tag, sedan skulle bruden och brudgummen svänga om litet med hela laget innan den

egentliga allmänna dansen började. Om det hände någon gång att ej brudgummen dansade, måste en "vice" utses att "dansa brudgum", men det behöfdes ej nu. Uppbjudningarna försiggingo utan några ceremonier, men Anders och Lars Erik kommo mycket städadt och belefvadt och skrapade med foten och frågade mamsellerna, om de "hade lof att bjuga på en vals". Gubbar och gummor svängde om med lif och lust, men Björkhagen och Snuten, de sutto till det mesta stilla och sågo till att "prestgårdsherrskape´ hade det regalt". Ett litet tag måste ändå gubbarne dansa med prestfrun och mamsellerna, annars tyckte Björkhagen, att det der kunde passa ungdomen, "men inte va´ han just någe sinter te´ dansa".

Men nu kom skolmästarn och neg så lustigt för Björkhagamora och bad att få dansa, och rätt som det var, midt i polskan, skrek han till "tjo", och sprattlade med benen och "var så lustiger så en kunde då bus inte hålla sej för glina". Och så talade han om "gemålet och dotra", och så frågade han flickorna, " hur det stod till med helsan och käderleken", å´ så gjorde han så mycke fasoner och årningar på sej, och bäst som lilla Fia stod och tänkte på ingenting, så fick hon en puff i sidan och så stod han der och gjorde så lustiga miner, så sjelfva kyrkoherden börja skratta, och sedan språkade äfven han med lilla Fia å´ han va´ så godtalane, så flicka´ va inte blyger, utan tala´ om för honom hvad hon läste i skolan och mycket annat.

Men när kyrkoherden suttit en stund och sett på dansen och språkat med gummorna, så tyckte han att det var tid för honom att resa hem. Båda gubbarne och Lars Erik frågade då, om de hade lof att dricka hans afskedsskål, när han reste. Efter erhållen tillåtelse samlade sig alla karlarne på gården bredvid vagnen, och när kyrkoherden satt sig upp, bjödo de honom ett glas vin, de öfriga stodo med sina ölmuggar i hand. Nu ropade Björkhagen: "Herr vördi kyrkherrns skål", och hela laget stämde in med full hals:

"Ja vånnar dä´ vure gutår, hurra-a-a, så skägget runkar på gubba!"

Nu instämde äfven fiolerna och sedan fortfor hurrandet i fortissimo en god stund, ty derigenom visades just, huru värderad den afresande gästen var. Drängens skål dracks äfven på samma sätt, och sedan svarade kyrkoherden: "Hela lagets tacksägelses skål", hvilket besvarades med ett ändlöst jubel och hurrande, som räckte ända till dess vagnen ej mera var i sigte.

Inne i bröllopsgården pågår dansen till långt inpå natten. Maja och Lars Erik deltar med liv och lust. Högtidlighetens tyngd har lyfts från deras skuldror, och nu är det bara roligt. Prästfrun närmar sig så småningom och frågar Maja om hon inte är redo att ta av sig grannlåt och prydnader. Jodå, tycker Maja, *"nu har ja fått vari granner så länge, så när frun vill så."*

Detta är inledningen till en återkommande ceremoni vid lantliga bröllop – bortrövandet av bruden.

Och när dansen var slut, som nu pågick, togo alla flickorna i ring, med bruden i midten, och sedan hon dansat med dem alla kom prestfrun och svängde om med henne, och i ett nu voro de utom dörren och alla brudpigorna efter.

Medan nu bruden var ute skulle brudgummen dansas bort. De ogifte karlarne togo först i ring och dansade med honom, men läto till slut efter mycket bråk frånröfva sig honom af gubbarne. Det gamla bersärkaraseriet tycktes nästan komma öfver pojkarne, så brottades de och sletos med gubbarne, så att Björkhagen till slut i myndig ton måste hviska till Anders och Jan Petter:

"Se så, ge´ mä´ er nu pojkar!

De släppte då in gubbarne och segren var vunnen.

Gubbarne gåfvo minsann ej efter, utan dansade och stampade och sjöngo och kastade emellanåt stickord åt pojkarne, som inte kunde hålla brudgummen qvar, men pojkarne försvarade sig allt och sade att de visst inte ville ha´ en gubbe ibland sig. Brudgummen drack äfven skålar och höjdes af både de gamla och de unga.

Om en tämligen lång stund kom det bud efter spelmännerne och snart visade sig åter bruden med sina pigor. Först kommo spelmännerne, derefter brudpigorna, nu afklädda all sin grannlåt och med brinnande ljus i händerna. Glada och leende kommo de alla, men Ulla såg litet snopen ut, ty hennes ljus hade slocknat, då de gingo öfver gården, och det var ej bra, ty då blef hon ej brud det året; men skolmästaren försäkrade henne att det gjorde ingenting, för Jan Petter väntade nog gerna på henne. Och denna anmärkning framkallade ett stormande jubel bland ungdomen, men Ulla blef röd som en tupp och låtsade som om hon ingenting hörde. Sist kom bruden, nu klädd som ungmor, i svart klädning, hvit netteldukshalsduk, kantad med spetsar, och likadant kläde, med röda sidenband, samt svart bindmössa och stycke på hufvudet. Hon såg innerligt treflig ut i den nätta drägten och Lars Erik log och såg hjertans glad ut på sin unga gumma, men han fick visst inte gå fram till henne; ännu var hon flickornas, han hade ingenting med henne att göra ännu så länge.

Flickorna togo nu i ring med ungmor i midten, en duk bands om hennes ögon, dock så att hon såg lika bra ändå, och nu skulle hon sätta kronan på hvarje flickas hufvud, och svänga omkring med dem. När nu någon af spirorna fastnade i en flickas hufvud, betydde det att hon skulle bli brud innan året gått om. Kronan togs sedan bort och ett par raska flickor lyfte ungmor på guldstol, ett glas öl räcktes henne, fiolerna tystnade ett ögonblick och hon sade med ljudelig röst: "Alla raska flickors skål!" Nu fyllde hela laget: "Ja´ vånnar dä´ vure gutår, hurra-a-a så skägget runkar på gubba." Fiolerna instämde nu och folket sjöng under

dansen: "Hurra innerlig och hurra hjertelig, hurra uti glas och hurra i kalas och lefve, lefve alla flickor (gummor, gubbar, gossar, allt efter omständigheterna) nu". Skolmästarn sjöng allra mest, slog ihop händerna, sprattlade med benen, och litet emellan var han med flickorna i ringen, en gång smög han sig till och med in och tog sig en sväng med ungmor, och allt detta var obeskrifligt qvickt och roligt. Men nu måste man till och retas litet med gummorna, och ungmor uppmanades att ropa: "Alla eländiga gummors skål", m.m., men Snuten och skolmästarn skreko: "Hurra så skägget runkar på gummo", och då blef munterheten ännu större. Skålarna omvexlade nu för vackra, rara, m.m. flickor och fula, dåliga, m.m. gummor. Till slut blefvo dessa senare otåliga och nu gjordes angrepp på "flicko", för att fråntaga dem ungmor. Efter mycken strid och mycket motstånd segrade dock gummorna, och nu skulle Maja dansa med dem alla, och skålarna förnyades, fastän det nu voro gummorna, som voro vackra, duktiga m.m. och tvärtom. Slutligen ropade ungmor: "God dag mina gummor, adjö mina flickor, skål", och nu ifylde hela laget som förut. Men Lars Erik satt nu ej längre stilla, utan i ett nu var han uppe och inne i ringen, och innan någon visste ett ord, satt han der skrattande på bänken med sin lilla gumma i knäet. Upp måste de dock och då de dansade, togo de gamla qvinnorna i ring omkring dem och de unga omkring gummorna, så hela stugan blef full.

Tiden går och festen fortsätter, men så måste spelmännen vila sig lite, och en del gäster tycker sig behöva en smörgås, och av herrskapet känner en del att det börjar bli tid att bryta upp. Men också uppbrottet från festen tar sin rundliga tid på grund av de avskedsceremonier och hurrarop som de hemresande hedras med. Men alla har inte festat färdigt, utan förlustelserna fortsätter också nästa dag och till och med in på den tredje.

Annandagen for hela bröllopsskaran utklädda på morgonen med långdansen och hade traktering med sig, först och främst till fattighuset, der alla hjonen rikligen undfägnades, och sedan till närmaste vänner och grannar. När de slutligen, tredje dagen, skildes åt, hörde det till ordningen att qvinfolken skulle gråta, men hurraropen och skålarna ville aldrig taga slut innan alla gästerna gifvit sig iväg. Lars Erik stod der med sin Maja och tyckte allt att det skulle bli godt att komma i lugnet igen. Men nu blef det ett skurande och ett fäjande, innan morsan fick allting lika fint och prydligt som vanligt, och gubben var allt litet kort om hufvudet, innan huset kom i sitt rätta skick igen.

"Rosamt va´ dä´ nog, men fali´ besvärligt ä´ dä´ te´ hålla gästbo", tyckte han.

Söndagen derpå möttes hela bröllopsskaran vid kyrkan, der flere bänkar upptogos af dem. Maja var klädd i sin nya, granna silkeshalsduk, den andra hade hon hängande på högra armen, ungmors-klädningen, det hvita förklädet och schalen, som köptes på

Arboga marknad. Den vackra drägten tog sig mycket bra ut till det friska, lyckliga unga ansigtet. Kryddorna och luktvattensflaskan voro inlagda i brudnäsduken af hvit kambrik, med en bred spets omkring. Under predikan bjöds det omkring till alla gästerna och äfven till ett par andra bänkar; och rart var det, ett stort sockerstycke, som alla beto en bit af, kryddosan med konfekten i, som köptes på Arboga marknad, och luktvattensflaskan.

Så följs man åt till sockenstugan, där det dukats upp med smör, bröd, hård ost, "kläsost", äggstjärna och fläsk. Här finner vi bland andra kyrkoherden, som skakar hand med alla och Kammarmoster i svart klänning och storrosigt förkläde. Hon har lyckats i sin roll som bönekvinna och ser sig belåten och segerstolt omkring.

Så skiljs man åt med många handskakningar, och så småningom tar vardagen åter vid.

- - -

Novellens författare, Aurore Lundquist, flyttade från prästgården i Julita till Strängnäs och senare till Stockholm. På sin ålderdom bodde hon i ett pensionärshus, tillhörigt sällskapet Pauvres honteux och byggt som fristad åt obemedlade personer som sett bättre dagar. Om detta berättas i Kerstin Petterssons uppsats om författarinnan i Sörmlandsbygden 2010. Här skildras faktiskt också ett kort möte med Aurore Lundquist själv. Händelsen är nämnd i en bok om *Sällskapet "Vänner till Pauvres Honteux i Stockholm"*, skriven av Märta Ekhoff. Aurore är just på väg in i sin lilla enrummare i det nu rivna huset, liten, vithårig och tunn "som det skiraste blomster, liljehvit och skör". Där inne har hon sin välförsedda bokhylla, och på bordet ligger böcker av Snoilsky och Runeberg. Ett ljusblått golvur med vita bårder skymtar, och även ett par broderade gamla stolar och några vita emmor med ljusblåa rosor, allt möbler som bär på minnen från ungdomstiden i Julita prästgård.

Hon brukar, berättar hon, tillsammans med ett par väninnor fördriva tiden med högläsning. I det lilla sällskapet har hon säkert haft åtskilligt att berätta om samma folkseder och människor som vi nu mött i berättelsen om Snuta-Lars-Erik och Björkhaga-Maja.

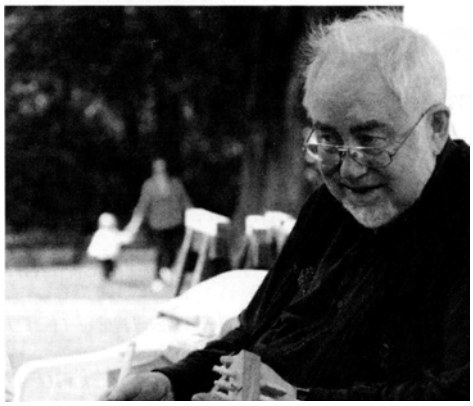

Artikelförfattaren spelar stråkharpa bakom scenen på årets Julitastämma (det blev spel från scenen också).

Två brudmarscher från Sorunda – från Sörmlandslåten nr 2-3 1971

BRUDMARSCH FRÅN SORUNDA efter Carl Arvid Rosenberg, Sundsta, Sorunda.
Upptecknad av Olof Andersson.

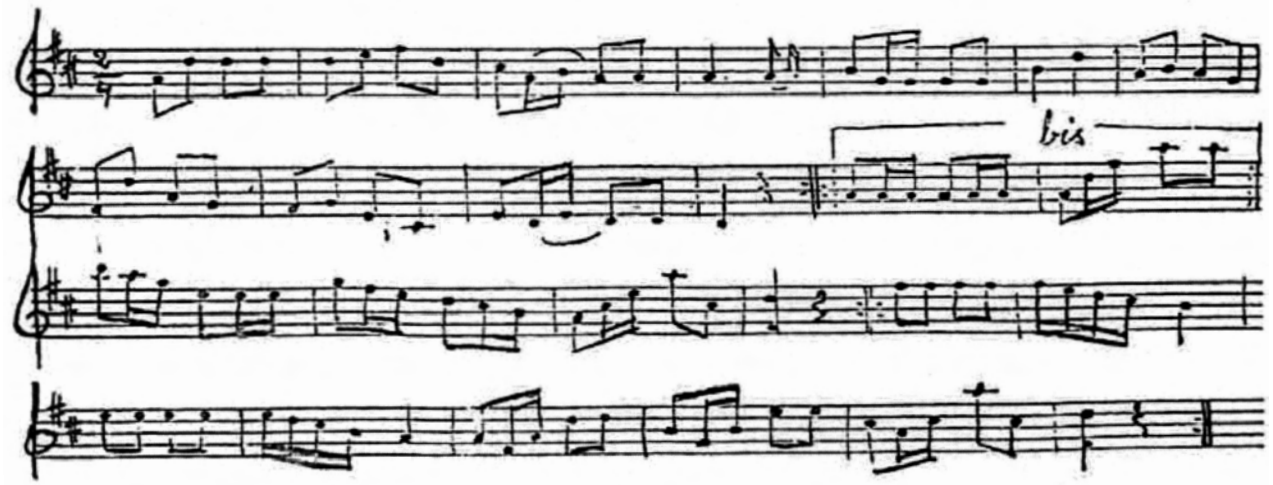

BRUDMARSCH FRÅN SORUNDA efter Carl Arvid Rosenberg, Sundsta, Sorunda.
Upptecknad av Olof Andersson.

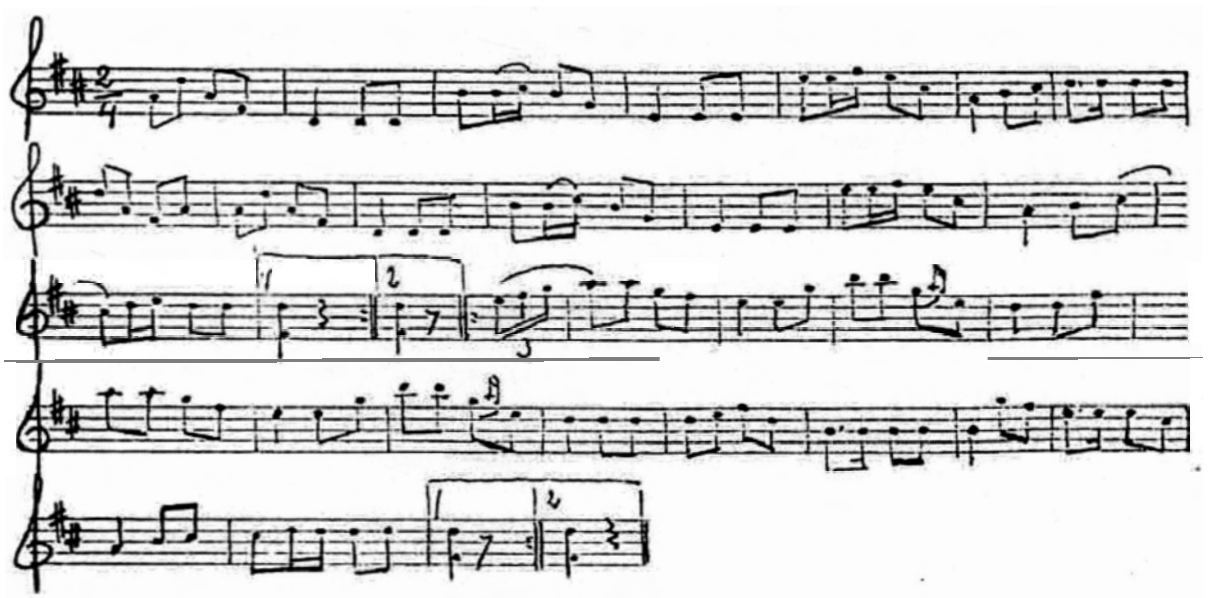

Returadress Södermanlands Spelmansförbund
Mestavägen 1A, 632 36 Eskilstuna
Avs. Arkitektkopia AB, Eleonoragatan 18, Box 344, 631 05 Eskilstuna

B

SVERIGE
PORTO BETALT

Blomberg Arne & Carin

Törnevalla Ekstad
585 61 Linghem

Saknar du någon av våra utgåvor? Hör av dig till Torsten Gau tel 016-42 00 70 / Mestavägen 1A, 632 36 Eskilstuna, så får du ett paket med faktura. Porto/fraktkostnad tillkommer på angivna priser.

A G Rosenberg
420 Svenska Danspolskor från Södermanland och andra landskap
Pris 70:-

Rosenberg biografi
Pris 50:-

Sörmländska visor
del I, II, III
Pris 20:-/st

Erikssons notbok
Låtar från norra Sörmland.
Faksimilutgåva 2005
Pris 75:-

Anderssom och Pettersson
Ett stycke spelmanshistoria av Lästringe Låtar
Ny upplaga
Pris 150:-

C A Lindblom
97 låtar ur två spelmansböcker från 1853 och 1856 med historik om spelmännen.
Pris 50:-

Låtar för allspel
Inkl CD-skiva
Pris 140.-

CD-skivor:

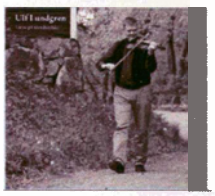

Låtar på Sörmländska
Ulf Lundgren
Pris 120:-

Lästringe Låtar
Pris 100:-

Hjulåkers Spelmän
Pris 100:-